

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO



БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

N A P U T A K
o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih promatrača
u Bosni i Hercegovini
(Pročišćeni tekst)

Sarajevo, 03.05.2024. godine

Na temelju članka 2.9 stavak (1) točka 2, a u svezi s člankom 17.10 stavak (2) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22 i 24/24), Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine je na 20. sjednici, održanoj 03.05.2024. godine, utvrdilo

N A P U T A K
o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih promatrača
u Bosni i Hercegovini
(Pročišćeni tekst)

POGLAVLJE I. UVODNE NAPOMENE

Članak 1.
(Primjena)

Naputkom o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih promatrača u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Naputak) se utvrđuju:

- a) postupak podnošenja zahtjeva i kriteriji za akreditiranje izbornih promatrača (članak 17.3, članak 17.4 stavak (1) i članak 17.5 stavci (1) i (2) Izbornog zakona BiH),
- b) rokovi za podnošenje i rješavanje po zahtjevu (članak 17.7 Izbornoga zakona BiH),
- c) razmatranje zahtjeva za akreditiranje izbornih promatrača (članak 17.10 stavak (2) Izbornog zakona BiH),
- d) izgled, sadržaj i distribucija akreditacija (članak 17.6 Izbornoga zakona BiH),
- e) pristup akreditiranog promatrača mjestu promatranja izbornih aktivnosti (članak 17.1 stavak (2) Izbornog zakona BiH),
- f) oduzimanje svojstva promatrača (članak 17.10 stavak (1) Izbornoga zakona BiH) i
- g) forma obrasca zahtjeva za akreditiranje i izgled akreditacija (članak 17.6 Izbornog zakona BiH).

Članak 2.
(Definicije)

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom Naputku imaju sljedeća značenja:

- a) **promatrač** označava predstavnika političkog subjekta, predstavnika udruge i međunarodnoga promatrača akreditiranoga sukladno odredbama ovog Naputka,
- b) **udruga** označava udruhu ili fondaciju osnovane sukladno zakonima o udrugama i fondacijama,
- c) **međunarodni promatrač** označava predstavnika međunarodne vladine i međunarodne nevladine organizacije, predstavnika strane vlade i izborne službenike i
- d) **akreditacija** označava dokument koji izdaje Središnje izborno povjerenstvo BiH na temelju kojega promatrači ostvaruju pravo promatranja izbornih aktivnosti.

POGLAVLJE II. PODNOŠENJE ZAHTJEVA I KRITERIJI ZA AKREDITIRANJE IZBORNIH PROMATRAČA

Odlomak A. Promatrači političkih subjekata

Članak 3.

(Podnošenje zahtjeva za akreditiranje političkih subjekata – članak 17.5 Izbornog zakona BiH)

(1) Predstavnici političkih subjekata ovjerenih od strane Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Središnje izbornom povjerenstvo BiH) podnose zahtjev Središnjem izbornom povjerenstvu BiH osobno ili elektroničkim putem za akreditiranje promatrača za promatranje rada Središnjeg izbornog povjerenstva i rada Glavnog centra za brojanje. Zahtjev za akreditiranje promatrača za promatranje rada izbornoga povjerenstva, Centra za birački popis i rada na biračkom mjestu i drugim izbornim mjestima predstavnici političkih subjekata podnose izbornom povjerenstvu u osnovnoj izbornoj jedinici unutar izborne jedinice za koju se kandidiraju.

(2) Zahtjev za akreditiranje, koji politički subjekt podnese Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, smatrat će se važećim samo ako su ga potpisale osobe koje su u prijavi za ovjeru za sudjelovanje na izborima navedene kao osobe ovlaštene za zastupanje i čiji je potpis deponiran kod Središnjega izbornog povjerenstva BiH.

(3) Središnje izbornom povjerenstv BiH će svu komunikaciju s političkim subjektima ostvarivati isključivo preko sjedišta političke stranke, koalicije, neovisnog kandidata ili liste neovisnih kandidata ili preko osobe ovlaštene za zastupanje pred Središnjim izbornim povjerenstvom BiH.

(4) Zahtjev za akreditiranje, koji politički subjekt podnese izbornom povjerenstvu u osnovnoj izbornoj jedinici unutar izborne jedinice za koju se kandidira, smatrat će se važećim ako su ga potpisale osobe koje su u prijavi za ovjeru za sudjelovanje na izborima navedene kao osobe ovlaštene za zastupanje i čiji je potpis deponiran kod Središnjega izbornog povjerenstva BiH ili izbornoga povjerenstva.

(5) Uz zahtjev iz stavka (1) ovog članka, politički subjekt dostavlja i kontakt podatke (adresa, broj telefona, telefaks i e-poštu).

(6) Obrazac zahtjeva za izdavanje akreditacije političkim subjektima i obrazac pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja bit će dostupni u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i u izbornim povjerenstvima.

(7) Uz zahtjev iz stavka (2) ovog članka, politički subjekt popunit će listu predloženih promatrača koja sadrži ime i prezime, broj važeće osobne iskaznice i jedinstveni matični broj promatrača te obrazac pravila ponašanja s potpisanom izjavom o poštivanju tajnosti glasovanja svakoga predloženog promatrača.

(8) Pravo akreditiranja za promatranje izbornih radnji iz stavka (1) ovog članka imaju politički subjekti koji se nalaze na listi političkih subjekata utvrđenoj od strane Središnjeg izbornog povjerenstva BiH po postupku koji se primjenjuje za predlaganje članova biračkih odbora.

Odlomak B. Promatrači udruga

Članak 4.

(Podnošenje zahtjeva za akreditiranje udruga – članak 17.4 stavak (1) Izbornoga zakona BiH)

(1) Predstavnici udruga zahtjev za akreditiranje promatrača za promatranje svih izbornih aktivnosti podnose Središnjem izbornom povjerenstvu BiH osobno ili elektroničkim putem.

- (2) U zahtjevu za izdavanje akreditacije udruga navodi:
- izborne aktivnosti koje želi promatrati,
 - kontakt-podatke (adresu, broj telefona, telefaks i e-poštu),
 - izborne jedinice u kojima želi promatrati izborne aktivnosti,
 - broj promatrača i
 - razloge zbog kojih žele promatrati izborni proces.
- (3) Zahtjev iz stavka (2) sadrži i izjavu iz članka 17.4 stavak (1) točka 1) i 2) Izbornoga zakona BiH.

(4) Uz zahtjev udruga dostavlja:

- listu imena predloženih promatrača koja sadrži ime i prezime, broj važeće osobne iskaznice i jedinstveni matični broj promatrača;
- izvod o upisu udruge u registar udruuga kod mjerodavnoga tijela koji ne može biti stariji od 60 dana,
- obrazac pravila ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasovanja.

(5) Udruga podnosi poseban zahtjev za svaku izbornu jedinicu u kojoj želi promatrati izborne aktivnosti.

Odlomak C. Međunarodni promatrači

Članak 5.

(Podnošenje zahtjeva za akreditiranje međunarodnih promatrača – članak 17.3 Izbornog zakona BiH)

(1) Predstavnicima međunarodnih promatrača zahtjev za akreditiranje podnose Središnjem izbornom povjerenstvu BiH osobno ili elektroničkim putem.

(2) Uz zahtjev za izdavanje akreditacije, predstavnici međunarodnih promatrača na zahtjevu za akreditiranje dostavljaju kontakt podatke i popunjenu listu predloženih promatrača koja sadrži: ime, prezime, naziv države koja je izdala putovnicu i broj putovnice.

(3) Predstavnicima međunarodnih promatrača će u zahtjevu označiti izborne aktivnosti koje žele promatrati. Predstavnicima međunarodnih promatrača mogu promatrati naznačenu izbornu aktivnost u svim osnovnim izbornim jedinicama u kojima to žele.

(4) Predstavnik međunarodne organizacije na zahtjevu za izdavanje akreditacije potpisuje izjavu da navedena organizacija ne obavlja bilo kakvu aktivnost u ime političkog subjekta i da će se pridržavati odredbi Izbornoga zakona BiH.

(5) Međunarodni promatrači uz zahtjev za akreditiranje dostavljaju akt, koji je potpisala ovlaštena osoba u kojem navode razloge zbog kojih su zainteresirani za promatranje izbornoga procesa u BiH.

Odlomak D. Promatrači u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine

Članak 6.

(Podnošenje zahtjeva)

(1) Politički subjekti, udruge i međunarodni promatrači mogu podnijeti zahtjev za akreditiranje svojih promatrača za promatranje izbora na biračkom mjestu određenom za glasanje državljanina Bosne i Hercegovine

(u daljnjem tekstu: državljani BiH) u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: DKP BiH) Središnjem izbornom povjerenstvu BiH neposredno ili posredstvom DKP-a BiH.

(2) Predstavnici političkih subjekata, udruga i međunarodnih promatrača popunit će listu predloženih promatrača koja sadrži: ime i prezime, naziv države koja je izdala putovnicu, broj putovnice, broj važeće osobne iskaznice i jedinstveni matični broj te obrazac o pravilima ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasovanja svakog predloženog promatrača.

(3) Predstavnici političkih subjekata, udruga i međunarodnih promatrača označit će u zahtjevu u kojim DKP-ima BiH, određenim za glasovanje, žele promatrati glasovanje.

(4) Akreditirani promatrači su, pored obveza propisanih Izbornim zakonom BiH i ovim Naputkom, dužni poštovati i posebne sigurnosne procedure koje se odnose na rad DKP-a.

Odlomak E. Kriteriji za akreditiranje promatrača političkih subjekata i udruga

Članak 7.

(Kriteriji za akreditiranje političkih subjekata i udruga – članak 17.4 i 17.5 Izbornog zakona BiH)

- (1) Politički subjekti i udruge mogu predložiti za promatrače samo osobe koje su državljani BiH i koje su punoljetne.
- (2) Središnje izorno povjerenstvo BiH će odbiti zahtjev za akreditiranje za osobu:
 - a) koje je kandidat na predstojećim izborima;
 - b) čija je kandidatura na predstojećim izborima odbijena, ili je njeno ime naknadno skinuto s liste kandidata;
 - c) kojoj je Središnje izorno povjerenstvo BiH izreklo sankciju zabrane rada u biračkom odboru, u Centru za birački popis ili u izbornom povjerenstvu;
 - d) koju je predložio politički subjekt koji nije ovjeren za sudjelovanje na izborima;
 - e) koja je član biračkog odbora;
 - f) koja je u izvršnoj ili zakonodavnoj vlasti u izornoj jedinici za razinu za koju se bira (za općinsko vijeće i za općinskog načelnika na lokalnim izborima, za više razine vlasti na općim izborima).

POGLAVLJE III. ROKOVI ZA PODNOŠENJE ZAHTJEVA I RJEŠAVANJE

Članak 8.

(Rokovi za podnošenje zahtjeva i rješavanje – članak 17.7 Izbornog zakona BiH)

- (1) Rok za podnošenje zahtjeva za izdavanje akreditacije teče od dana raspisivanja izbora.
- (2) Krajnji rok za podnošenje zahtjeva za izdavanje akreditacije političkim subjektima i udrugama je 15 dana prije dana održavanja izbora.
- (3) Mjerodavno izorno povjerenstvo će o zahtjevima koji su navedeni u stavcima (1) i (2) ovog članka donijeti odluku najkasnije u roku od deset dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (4) Krajnji rok za podnošenje zahtjeva za akreditiranje međunarodnih promatrača je sedam dana prije dana održavanja izbora, a iznimno Središnje izorno povjerenstvo BiH može odobriti zahtjev za akreditiranje jedan dan prije dana održavanja izbora.

POGLAVLJE IV. RAZMATRANJE ZAHTJEVA ZA AKREDITIRANJE IZBORNIH PROMATRAČA (članak 17.10 stavak (2) Izbornog zakona BiH)

Odlomak A. Zahtjevi političkih subjekata

Članak 9. (Razmatranje zahtjeva političkih subjekata)

(1) Obrasci zahtjeva za akreditiranje političkih subjekata su dostupni na mrežnoj stranici Središnjega izbornoga povjerenstva BiH.

(2) Ispunjene zahtjeve za izdavanje akreditacija politički subjekti dostavljaju Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i izbornim povjerenstvima, u ovisnosti od toga da li se žele akreditirati za promatranje rada Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i rada Glavnog centra za brojanje ili promatranje rada izbornog povjerenstva, Centra za birački popis i rada na biračkom mjestu i drugim izbornim mjestima.

(3) Nakon prijema zahtjeva, Središnje izorno povjerenstvo BiH i izorno povjerenstvo provjeravaju je li politički subjekt ovjeren za sudjelovanje na izborima u izornoj jedinici kojoj pripada osnovna izborna jedinica za koju su predložili svoje promatrače.

(4) Provjera iz stavka (3) ovog članka vrši se na temelju liste političkih subjekata koji su ovjereni u izornoj jedinici kojoj pripada osnovna izborna jedinica za koju su politički subjekti predložili svoje promatrače, koju je dostavilo Središnje izorno povjerenstvo BiH.

(5) Središnje izorno povjerenstvo BiH i izorno povjerenstvo zadržavaju originalni primjerak obrasca pravila ponašanja i izjave o poštivanju tajnosti glasovanja. Odluka o akreditiranju i preslik obrasca pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasovanja dostavlja se političkom subjektu kao podnositelju zahtjeva. Odluka izbornog povjerenstva o akreditiranju političkog subjekta dostavlja se Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Lista akreditiranih promatrača dostavlja se na sva biračka mjesta u osnovnoj izornoj jedinici na koju se zahtjev odnosi. Promatrač je dužan nositi akreditaciju.

(6) Središnje izorno povjerenstvo BiH i izorno povjerenstvo će odlukom odbiti zahtjev za izdavanje akreditacije u sljedećim slučajevima:

- a) ako je poništena ovjera političkog subjekta,
- b) ako predloženi promatrač ne ispunjava uvjete iz članka 3. ovog Naputka,
- c) ako je pojedina osoba već predložena, odnosno ako ju je akreditirao drugi politički subjekt ili udruga.

Odlomak B. Zahtjevi udruga

Članak 10. (Razmatranje zahtjeva za udruge)

(1) Središnje izorno povjerenstvo BiH razmatra zahtjev za izdavanje akreditacije koji je podnijela udruga te može zahtjev odbiti ako utvrdi da je udругu osnovao ili ju sponzorira politički subjekt, ili je uključena u bilo kakve aktivnosti u ime ovjerenoga političkog subjekta, zahtjev odbiti ili ako utvrdi da udругu nije osnovao niti ju sponzorira politički subjekt, ili nije uključeno u bilo kakve aktivnosti u ime ovjerenog političkoga subjekta, zahtjev odobriti.

(2) Središnje izorno povjerenstvo BiH izrađuje listu s imenima akreditiranih promatrača koja se nalazi u prilogu odluke o akreditiranju udruga i čini njen sastavni dio i dostavlja svim izbornim povjerenstvima osnovnih izbornih jedinica u kojima su udruge akreditirane.

(3) Izborna povjerenstva dostavljaju listu iz stavka (2) ovog članka na sva biračka mjesta u osnovnoj izbornoj jedinici na koju se zahtjev odnosi.

(4) Ukoliko udruga ne dostavi dokaze navedene u članku 4. ovog Naputka, Središnje izorno povjerenstvo BiH će odbiti zahtjev za izdavanje akreditacije udruzi.

Odlomak C. Zahtjevi međunarodnih promatrača

Članak 11. (Razmatranje zahtjeva međunarodnih promatrača)

(1) Odluku o raspisivanju izbora Središnje izorno povjerenstvo BiH na dan raspisivanja izbora dostavlja Ministarstvu vanjskih poslova BiH i drugim relevantnim tijelima s ciljem blagovremenog obavještanja međunarodnih promatrača i država s kojim BiH ima diplomatsko-konzularne odnose o danu održavanja izbora i promatranja izbora.

(2) Središnje izorno povjerenstvo BiH razmatra zahtjev za izdavanje akreditacije međunarodnog promatrača te zahtjev može odbiti ako utvrdi kako je uključen u bilo kakve aktivnosti u ime ovjerenoga političkog subjekta.

(3) Središnje izorno povjerenstvo BiH izrađuje listu međunarodnih promatrača čiji su zahtjevi odobreni i dostavlja je svim izbornim povjerenstvima osnovnih izbornih jedinica u kojima su međunarodni promatrači akreditirani.

(4) Središnje izorno povjerenstvo BiH će prije održavanja izbora po mogućnosti održati sastanak sa akreditiranim međunarodnim promatračima i tom prilikom će distribuirati infomativni materijal za promatranje izbora u BiH.

(5) Ukoliko međunarodni promatrači ne dostave dokaze navedene u članku 5. ovog Naputka, Središnje izorno povjerenstvo BiH će odbiti zahtjev za izdavanje akreditacije.

Odlomak D. Promatrači na biračkim mjestima za glasovanje u odsustvu i promatrači mobilnih timova

Članak 12. (Promatrači na biračkim mjestima za glasovanje u odsustvu)

(1) Promatrači političkih subjekata mogu imati pristup biračkim mjestima za glasovanje u odsustvu i to na biračkom mjestu na kojem se u izvodu iz Središnjeg biračkog popisa nalaze birači za glasovanje za izbornu jedinicu u kojoj se politički subjekt kandidira.

(2) Prosmatrači udruga mogu imati pristup biračkim mjestima za glasovanje u odsustvu i to na biračkom mjestu za koje im je odobren zahtjev za akreditiranje.

(3) Politički subjekti i udruge sami snose odgovornost da od Središnjeg izbornog povjerenstva BiH traže informaciju o lokaciji biračkih mjesta za glasovanje u odsustvu koja se nalaze u drugim osnovnim izbornim jedinicama. Politički subjekti i udruge kontaktirat će izorno povjerenstvo osnovne izborne jedinice u kojoj se nalazi biračko mjesto za glasovanje u odsustvu radi akreditiranja svojih promatrača.

Članak 13.
(Promatrači rada mobilnih timova)

Općinska/gradska izborna povjerenstva su dužna izraditi plan rada mobilnog tima koji sadrži sastav, raspored rada i rutu kretanja mobilnog tima, a koji se dostavlja akreditiranom promatraču na njegov zahtjev.

POGLAVLJE V. IZGLED, SADRŽAJ I DISTRIBUCIJA AKREDITACIJA

Članak 14.
(Izgled i sadržaj akreditacije – članak 17.6 Izbornog zakona BiH)

(1) Akreditacija je pravokutnog oblika i sadrži sljedeće podatke:

a) u gornjem dijelu:

1) znak Središnjeg izbornog povjerenstva BiH;

b) u srednjem dijelu:

1) logo izbora;

c) ispod:

1) ime i prezime akreditiranog promatrača,

2) nadnevak izdavanja akreditacije i broj odluke

3) potpis ovlaštene osobe koja je izdala akreditaciju;

d) pored potpisa, u desnom kutu:

1) pečat izbornog povjerenstva koje izdaje bedž i

e) u gornjem desnom kutu stoji oznaka vrste promatrača:

1) za političke subjekte upisana oznaka "PS" i pored toga zaporka koju je dostavilo Središnje izborna povjerenstvo BiH,

2) za udruge upisana oznaka "PU" i pored toga broj, počevši od broja 1 i

3) za međunarodnog promatrača upisana oznaka "MP" i pored toga broj, počevši od broja 1.

(2) Akreditacija za političke subjekte je bijele boje, za udruge sive, a za međunarodne promatrače svijetlo-ružičaste boje.

(3) Podaci na akreditaciji tiskaju se na jezicima i pismima koji su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.

(4) Na poleđini akreditacije ispisan je tekst: "Promatrač u toku promatranja izbornog procesa neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasovanja. Za vrijeme promatranja izbornih aktivnosti promatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom neovisnih kandidata, neovisnim kandidatom i kandidatom s posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina ."

(5) Tekst iz stavka (4) ovog članka je na engleskom jeziku na akreditacijama za međunarodne promatrače.

Članak 15.
(Distribucija službene akreditacije političkim subjektima)

(1) Središnje izborna povjerenstvo BiH izrađuje službene akreditacije (u daljnjem tekstu: akreditacija) za promatrače političkih subjekata akreditiranih za promatranje rada Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i

rada Glavnog centra za brojanje.

(2) Središnje izborno povjerenstvo BiH utvrđuje izgled akreditacije i dostavlja je u izborna povjerenstva, a izborna povjerenstva odgovorna su za izdavanje i distribuciju akreditacija svim akreditiranim promatračima političkih subjekata u njihovoj osnovnoj izbornoj jedinici.

(3) Akreditirani promatrači preuzimaju akreditacije iz stavka (2) ovog članka u izbornom povjerenstvu u osnovnoj izbornoj jedinici u kojoj su akreditirani za promatranje, uz prethodno predočen obrazac pravila ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasovanja.

(4) Svaki promatrač za vrijeme promatranja izborne aktivnosti dužan je nositi akreditaciju.

Članak 16. **(Distribucija službene akreditacije udrugama)**

(1) Središnje izborno povjerenstvo BiH utvrđuje izgled akreditacije i dostavlja je u izborna povjerenstva, a izborna povjerenstva odgovorna su za izdavanje i distribuciju akreditacija svim akreditiranim promatračima udrugau njihovoj osnovnoj izbornoj jedinici.

(2) Prilikom preuzimanja akreditacije, predstavnik udruge mora predati na uvid izbornom povjerenstvu potpisane obrasce pravila ponašanja i izjave o poštivanju tajnosti glasovanja akreditiranih promatrača.

(3) Izborno povjerenstvo provjerit će da li naziv udruge, naveden u izjavi, odgovara nazivu udruge s liste udruge građana koje je akreditiralo Središnje izborno povjerenstvo BiH.

(4) Izborno povjerenstvo izdat će onoliko akreditacija koliko je bilo potpisanih obrazaca pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasovanja.

(5) Akreditirani peosmatrač udruge zadržat će potpisan obrazac pravila ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasovanja iz stavka (2) ovog članka i tako osigurati da je osoba koja nosi akreditaciju osoba koja je potpisalo obrazac pravila ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasovanja.

(6) Svaki promatrač za vrijeme promatranja izborne aktivnosti dužan je nositi akreditaciju.

Članak 17. **(Distribucija službene akreditacije međunarodnim promatračima)**

(1) Akreditirani međunarodni promatrači preuzimaju akreditacije u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH najkasnije do dana održavanja izbora.

(2) Svaki promatrač za vrijeme promatranja izborne aktivnosti dužan je nositi akreditaciju.

Članak 18. **(Distribucija službene akreditacije promatračima na biračkim mjestima u DKP-ima)**

(1) Središnje izborno povjerenstvo BiH mjerodavno je za izradu i distribuciju službene akreditacije akreditiranim promatračima za promatranje izbora na biračkom mjestu u DKP-u BiH određenom za glasovanje državljana BiH.

(2) Akreditirani promatrači iz stavka (1) ovog članka preuzimaju akreditacije u Središnjem izbornom

povjerenstvu BiH ili u DKP-u BiH određenom za glasovanje.

(3) Svaki promatrač dužan je za vrijeme promatranja izbora na biračkom mjestu određenom za glasovanje državljana BiH u DKP-ima BiH nositi akreditaciju.

POGLAVLJE VI. PRISTUP AKREDITIRANOG PROMATRAČA MJESTU PROMATRANJA IZBORNIH AKTIVNOSTI (članak 17.1 i 17.2 Izbornoga zakona BiH)

Članak 19. (Pristup promatrača mjestu izbornih aktivnosti)

(1) Nakon dolaska na mjesto promatranja izbornih aktivnosti, promatrač mora pokazati osobni identifikacijski dokument ovlaštenoj osobi tijela za provedbu izbora.

(2) Ovlaštena osoba provjerit će identifikacijski dokument s fotografijom promatrača, kako bi utvrdila da se ime promatrača nalazi na akreditaciji.

(3) Ovlaštena osoba zapisat će ime promatrača, naziv subjekta koji ga je akreditirao i njegov broj akreditacije u zapisnik tijela za provedbu izbora, bilježeći vrijeme kada je promatrač stigao i vrijeme kada je promatrač napustio prostorije, kako bi se broj promatrača ograničio na jednog promatrača u isto vrijeme na jednom mjestu promatranja izbornih aktivnosti ako se radi o promatraču političkog subjekta i udruga.

(4) Ovlaštena osoba zadržat će identifikacijski dokument do trenutka kada promatrač napušta mjesto promatranja izbornih aktivnosti i dužan je obavijestiti ovlaštenu osobu o napuštanju prostorija, nakon čega će mu biti vraćen identifikacijski dokument. Prilikom napuštanja mjesta promatranja, promatrač zadržava akreditaciju.

(5) Broj prisutnih međunarodnih promatrača na biračkom mjestu nije ograničen, ali ne smije utjecati na regularnost izbornog procesa.

(6) Međunarodni promatrač na svako mjesto na kojem promatra izbornu aktivnost može sa sobom uvesti i prevoditelja.

POGLAVLJE VII. AKREDITIRANI PROMATRAČI U GLAVNOM CENTRU ZA BROJANJE

Članak 20. (Pristup akreditiranih promatrača u Glavnom centru za brojanje)

(1) Akreditirani promatrači mogu promatrati proces brojanja glasova i sve aktivnosti koji se odvijaju u Glavnom centru za brojanje, o čemu se vodi posebna evidencija prisustva akreditiranih promatrača.

(2) Promatrači jednog političkog subjekta u Glavnom centru za brojanje imaju pravo da osiguraju da njihovi promatrači istodobno promatraju sve aktivnosti koje se odvijaju u Glavnom centru za brojanje, na način da jedan promatrač može promatrati jednu aktivnost sukladno odredbama Pravilnika o radu i organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasovanja u Glavnom centru za brojanje za Lokalne izbore 2024. godine.

(3) Akreditirani promatrači mogu se kretati po radnim prostorima Glavnog centra za brojanje koji su označeni kao zone kojima ove osobe imaju pristup. U svakoj radnoj smjeni određuje se angažirano osoblje Glavnog centra za brojanje koje je zaduženo za vođenje evidencije prisustva promatrača, informiranje promatrača,

organiziranje obilaska prostora Glavnog centra za brojanje i pružanje odgovora u svezi sa pojedinim aktivnostima koje se odvijaju u odjelima i grupama.

(4) U toku obilaska Glavnog centra za brojanje promatrači i posjetitelji moraju se pridržavati pravila o kućnom redu i ne smiju na bilo koji način utjecati na sam proces brojanja glasova i aktivnosti koje su u toku, niti ometati angažirano osoblje Glavnog centra za brojanje u radu.

(5) Svim promatračima će biti na raspolaganju knjiga primjedbi akreditiranih promatrača u koju mogu unijeti svoje primjedbe, sugestije i zapažanja.

(6) Odgovore na pitanja akreditiranih promatrača vezana za pojedine aktivnosti koje se provode u Glavnom centru za brojanje osim administrativnog asistenta, mogu davati i nadzornici smjene, nadzornici odjela i grupa u Glavnom centru za brojanje iz djela poslova koje obavljaju i u okviru svojih nadležnosti. Za sva ostala pitanja koja se reguliraju posebnim aktom kojeg donosi rukovodeće osoblje Glavnog centra za brojanje, promatračima rada Glavnog centra za brojanje stoji na raspolaganju rukovodeće osoblje Glavnog centra za brojanje.

POGLAVLJE VIII. ODUZIMANJE SVOJSTVA PROMATRAČA

Članak 21.

(Razlozi za oduzimanje svojstva promatrača)

Tijelo za provedbu izbora oduzet će svojstvo akreditiranom promatraču i udaljiti ga s mjesta promatranja izbornih aktivnosti u tijeku promatranja izbornog procesa ako:

- a) ometa izborne aktivnosti,
- b) ne poštuje tajnost glasovanja,
- c) ne nosi službenu akreditaciju i
- d) nosi oznake koje ga povezuju s određenim političkim subjektom.

Članak 22.

(Postupak oduzimanja svojstva promatrača)

(1) U postupku udaljavanja akreditiranog promatrača sa izbornog mjesta, predstavnik tijela za provedbu izbora treba prethodno opomenuti akreditiranog promatrača koji ometa izborni proces i poduzeti sve druge raspoložive mjere i radnje da ometanje prestane, a ako akreditirani promatrač nastavi ometanje, udaljit će ga s mjesta promatranja izbornih aktivnosti.

(2) Mjerodavno tijelo za provedbu izbora obavijestit će političkog subjekta, udругu, odnosno međunarodnoga promatrača o poništenju akreditacije.

POGLAVLJE IX. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 23.

(Privitci)

Sastavni dio ovog Naputka su:

- a) (AP-1-IP) obrazac pravila ponašanja i izjava o poštovanju tajnosti glasovanja,
- b) Obrasci izgleda akreditacije za međunarodne promatrače,
- c) Obrasci izgleda akreditacije za političke subjekte i
- d) Obrasci izgleda akreditacije za udruge.

Članak 23a
(Uporaba izraza u muškom i ženskom rodu)

Riječi koje su radi preglednosti u ovom Naputku, navedene u jednom rodu, bez diskriminacije se odnose i na muški i na ženski rod.

Članak 24.
(Propisi obuhvaćeni Naputkom)

Ovoj Naputak obuhvata Naputak o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih promatrača u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22) i Naputak o izmjenama i dopunama Naputka o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih promatrača u Bosni i Hercegovini broj: 05-1-02-2-591-1/24 od 03.05.2024. godine.

Članak 25.
(Objava)

Ovaj Naputak objavit će se u "Službenom glasniku BiH", "Službenim novinama FBiH", "Službenom glasniku RS", "Službenom glasniku Brčko distrikta BiH" i na mrežnoj stranici Centralne izborne komisije BiH www.izbori.ba.

Broj: 05-1-02-2- 594-1/24
Sarajevo, 03.05.2024. godine



Predsjednica

Dr. Irena Hadžiabdić



**ZAHTJEV ZA AKREDITIRANJE
ORGANIZACIJE ZA PROMATRANJE IZBORA**

Opći podaci	
Naziv (Politički subjekt/Udruga građana/Međunarodna organizacija)	
Tip/vrsta organizacije: (Označite odgovarajući kvadratić pored vrste organizacije)	1) Politički subjekt 2) Udruga građana 3) Međunarodna organizacija
Kontakt adresa	
Broj telefona / telefaksa, uključujući i pozivni broj	
E-pošta	

Podaci o aktivnostima promatranja	
Organizacije se prijavljuju za promatranje: (Označite odgovarajući kvadratić pored naziva izborne aktivnosti koju namjeravate promatrati)	A) Rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH B) Rada izbornog povjerenstva C) Rada centra za birački popis D) Rada na biračkom mjestu E) Rada Glavnog centra za brojanje F) Rada u diplomatsko-konzularnim predstavništvima

Svojim potpisom ovlaštena osoba organizacije potvrđuje da će se organizacija i akreditirani promatrač, pridržavati odredbi Izbornog zakona Bosne i Hercegovine i propisa utvrđenih od strane Središnjega izbornoga povjerenstva Bosne i Hercegovine.

Nadnevak	Potpis ovlaštene osobe organizacije
----------	-------------------------------------



PODACI O PREDLOŽENIM PROMATRAČIMA

Podaci o organizaciji i mjestu promatranja

Naziv (Političkog subjekta/Udruga građana/Međunarodne organizacije)	
Aktivnost koju promatra: (navesti naziv i mjesto :SIP BiH, OIK/GIK-Općina /Grad, GCB, BM-Općina /Grad, DKP BiH-Grad)	

Lični podaci promatrača

R/B	Prezime	Ime	Broj važeće osobne iskaznice	Naziv države koja je izdala osobnu iskaznicu	Jedinstveni matični broj (za promatrače državljanе BiH)
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					

Nadnevak

Potpis ovlaštene osobe organizacije



PRAVILA PONAŠANJA I IZJAVA O POŠTIVANJU TAJNOSTI GLASOVANJA

akreditiranog promatrača za promatranje rada: Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, izbornog povjerenstva, centra za birački popis, biračkog mjesta, Glavnog centra za brojanje, biračkih mjesta u DKP BiH i drugih izbornih mjesta

Podaci o organizaciji i promatraču	
Naziv (Politički subjekt/Udruga građana/Međunarodna organizacija)	
Prezime i ime promatrača	

PRAVILA PONAŠANJA

Ja, _____, kao akreditirani promatrač, ovim izjavljujem:

- A) da ću biti nepristran u skladu s mojim dužnostima;
- B) da se neću miješati u izborni proces koji uključuje upis birača u Središnji birački popis, proceduru na dan glasanja ili brojanja glasova i da ću poštivati tajnost glasanja;
- C) da neću pokušati vršiti bilo kakav uticaj na lice u vezi s njegovim izborom biračkih opcija ili načina na koji će označiti glasački listić;
- D) da ću poštivati odredbe Izbornog zakona BiH.

Prosmatrač može stavljati obrazložene primjedbe na rad tijela mjerodavnih za provedbu izbora utvrđenih Izbornim zakonom BiH u pisanoj formi koje se prilažu u zapisnik o radu tijela mjerodavnog za provedbu izbora, na osnovu čega politički subjekt može uložiti prigovor mjerodavnom tijelu.

Nadnevak	Potpis promatarača
----------	--------------------



Ime: _____ **PS-** _____

Prezime: _____

Pravo promatranja
prema odluci SIP BiH
br. _____

Nadnevak: _____

Ovjerava: _____ **MP**

Promatrač tijekom promatranja izbornog procesa neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme promatranja izbornih aktivnosti, promatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom neovisnih kandidata, neovisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina.



Име: _____ **ПС-** _____

Презиме: _____

Право посматрања
према одлуци ЦИК БиХ
бр. _____

Датум: _____

Овјерава: _____ **МП**

Посматрач, у току посматрања изборног процеса, неће ометати изборне активности и поштиваће тајност гласања. За вријеме посматрања изборних активности, посматрач ће носити службену акредитацију и неће носити било каква обиљежја или ознаке које га повезују с одређеном политичком партијом, коалицијом, листом независних кандидата, независним кандидатом и кандидатом са посебне листе кандидата припадника националних мањина.



Име: _____ **PS-** _____

Prezime: _____

Pravo posmatranja
prema odluci CIK BiH
br. _____

Datum: _____

Ovjerava: _____ **MP**

Posmatrač, u toku posmatranja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti, posmatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata, nezavisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina.



Ime: _____ **PU-** _____

Prezime: _____

Pravo promatranja
prema odluci SIP BiH
br. _____

Nadnevak: _____

Ovjerava: _____ **MP**

Promatrač tijekom promatranja izbornog procesa neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme promatranja izbornih aktivnosti, promatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom neovisnih kandidata, neovisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina.



Ime: _____ **PU-** _____

Prezime: _____

Pravo posmatranja
prema odluci CIK BiH
br. _____

Datum: _____

Ovjerava: _____ **MP**

Posmatrač, u toku posmatranja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti, posmatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata, nezavisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina.



Име: _____ **ПУ-** _____

Презиме: _____

Право посматрања
према одлуци ЦИК БиХ
бр. _____

Датум: _____

Овјерава: _____ **МП**

Посматрач, у току посматрања изборног процеса, неће ометати изборне активности и поштиват ће тајност гласања. За вријеме посматрања изборних активности, посматрач ће носити службену акредитацију и неће носити било каква обилежја или ознаке које га повезују с одређеном политичком партијом, коалицијом, листом независних кандидата, независним кандидатом и кандидатом са посебне листе кандидата припадника националних мањина.

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO



БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

Name: _____ **MP-** _____

Surname: _____

Right to observe

as per BiH CEC Decision

No : _____

Date: _____

Approved by: _____

Stamp

While observing the electoral process, the observer shall not disturb the electoral activities and he/she shall respect the secrecy of voting. While observing electoral activities, an observer shall wear the official accreditation card and shall not wear any insignia or markings which affiliate him/her with a specific political party, coalition, list of independent candidates, an independent candidate, and a candidate from a separate list of candidates representatives of national minorities.

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO



БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

Name: _____ **MP-** _____

Surname: _____

Right to observe

as per BiH CEC Decision

No : _____

Date: _____

Approved by: _____

Stamp

While observing the electoral process, the observer shall not disturb the electoral activities and he/she shall respect the secrecy of voting. While observing electoral activities, an observer shall wear the official accreditation card and shall not wear any insignia or markings which affiliate him/her with a specific political party, coalition, list of independent candidates, an independent candidate, and a candidate from a separate list of candidates representatives of national minorities.